

Požiadavky Slovenskej komory učiteľov do programového vyhlásenia vlády SR v oblasti regionálneho školstva

Úvod

Opatrenia vlády na zlepšenie stavu školstva by mali stáť na troch základných pilieroch:

1. Vízia

Vízia je základným predpokladom. Musí nám byť jasné, ako má vyzerat' naše školstvo, čiže úroveň vedomostí a zručností našich žiakov o 5, 10, ale aj 40 rokov, kedy bude Slovenská republika čeliť veľkej výzve udržateľnosti verejných financií vzhľadom na starnutie obyvateľstva. Musíme si vyjasniť, či chceme zaostávať za priemerom vyspelých štátov a našich susedov z V4 alebo chceme dosahovať priemer, či dostať sa nad priemer.

Od tejto vízie by sa mala odvíjať koncepcia na najbližšie obdobie a mala by determinovať tvorbu školskej politiky.

2. Investícia

Investícia do vzdelania je jednou z najvýnosnejších investícií pre spoločnosť i jednotlivca. V strednodobom a dlhodobom horizonte môže zásadným spôsobom zvýšiť HDP a tým aj blahobyt celej spoločnosti.

Investícia by mala vychádzať z vízie, aktuálneho stavu a skutočných možností štátneho rozpočtu.

Školstvo si vyžaduje rozsiahlu investíciu jednak do ľudských zdrojov ako aj materiálne-technického zabezpečenia.

3. Kontrola

Kontrolná činnosť musí byť súčasťou všetkých zmien v školstve. V prvom rade sa musí zamerať na efektívne využívanie všetkých zdrojov. Musí byť schopná včas odhaľovať a eliminovať nehospodárnosť a neúčelnosť vynaložených prostriedkov, v ideálnom prípade by mala vedieť negatívnym javom predchádzať.

V druhom rade je treba neustále kontrolovať plnenie stanovených cieľov, plánov a harmonogramov. Je potrebné vytvoriť kontrolné mechanizmy pre všetky úrovne riadenia a výkonov.

Súčasne je potrebné riadiť sa pri všetkých opatreniach základnými princípmi, zásadami:

1. rovnosť podmienok a príležitostí pre všetkých (žiaci, rodičia, učitelia)

2. **transparentnosť** – zabezpečiť dostupnosť všetkých informácií o pripravovaných opatreniach, všetkých relevantných podkladov a analýz, ktorými ministerstvo disponuje
3. **odbornosť** – eliminovať neodbornosť v oblasti riadenia ministerstva, škôl (zriaďovateľ) ako aj v rozpočtových organizáciách
4. **využívanie najlepších skúseností** – z úspešných postupov a systémov v zahraničí, využitie potenciálu kvalitných učiteľov
5. **ambicióznosť cieľov** – nebáť sa veľkých výziev, zvyšovať nároky na prácu na všetkých úrovniach – výsledky žiakov, práca učiteľov, práca rozpočtových organizácií ministerstva
6. **včasnnosť** – včasné reagovanie na nepriaznivé trendy, neodkladať zjavne pozitívne opatrenia, plnenie časových plánov a harmonogramov
7. **akceptovateľnosť** – odbornou verejnosťou, širším politickým spektrom

Návrhy SKU do programového vyhlásenia vlády SR:

1. Oblasť financovania školstva

Zabezpečiť v r. 2016 zvýšenie tarifných plátov všetkých pedagogických a odborných zamestnancov o sumu 140 eur.

- **Zvýšiť mzdový normatív tak**, aby nielen pokrýval výšku miezd uvádzaných v [Deklarácii OZPŠaV a partnerských organizácií](#) (v bode 4) a 5), ale aby bol nad rámec tabuľkových plátov, aby mal riaditeľ možnosť odmeniť úspešných a aktívnych pedagógov - s nastavením kritérií pri osobnom ohodnotení a odmenách.
- **Zvýšiť výšku ostatných noratívov** tak, aby školy mohli začať financovať základné pomôcky pre žiakov, robiť bežnú údržbu školských budov a priestorov. Treba v nich zohľadniť všetky zákonom uložené povinnosti, ktoré školám pribudli bez navýšenia financií (manažment, správca siete, koordinátor IKT, laboratórny technik, bezpečnostný technik, protipožiarny technik, bezpečnostný projekt, projektový manažér, pracovník pre verejné obstarávanie...). Zabezpečiť finančné krytie skvalitnenia vzdelávania tak, aby podiel z HDP na školstvo bol do konca tohto volebného obdobia porovnateľný s vyspelými štátmi EÚ, teda aby bol najmenej 6 %, čo je v súlade Deklaráciou a [Výzvou SKU](#) (modernizačný dlh).
- **Vyplácať 100% mzdového normatívu** priamo školám.
- Odstrániť diskrimináciu v súvislosti s rastom platových taríf pedagógov vzhľadom na vek. Požadujeme jednotné ročné zvýšenie o 2% po prvom roku praxe až do veku odchodu do dôchodku.
- Do konca roka 2017 zjednotiť kompetencie v oblasti riadenia a financovania verejných škôl a školských zariadení výlučne do pôsobnosti MŠVVŠ SR. Uskutočniť prechod financovania škôl a školských zariadení zo súčasného režimu financovania originálnych kompetencií do režimu financovania prenesených kompetencií realizovaného prostredníctvom MŠVVŠ SR.

- Zachovať princíp normatívneho financovania na žiaka, prehodnotiť koeficienty normatífov s cieľom objektívnosti a spravodlivosti bez rozdielu veľkosti školy s doplnením koeficientu vekovej štruktúry zamestnancov a koeficientu hustoty obyvateľstva.
- Zabezpečiť financovanie zvyšovania kapacít materských škôl (otváranie nových tried) tak, aby každé dieťa od 3 rokov malo možnosť vzdelávať sa, ak o to rodina prejaví záujem.
- Zabezpečiť dostatočné finančné krytie pre zamestnanie odborných zamestnancov v školách - špeciálni pedagógovia, psychológovia, asistenti učiteľov pre deti so špeciálnymi potrebami v ZŠ a MŠ, zabezpečiť ich financovanie na školský rok, nie na kalendárny.
- Zabezpečiť financovanie krúžkovej činnosti v školách priamo bez byrokratickej záťaže vzdelávacích poukazov, zrušiť neefektívne kultúrne poukazy.

2. Oblasť čerpania eurofondov

- Zapojiť čo najväčší počet škôl do projektov, aby boli všetky prostriedky využité čo najefektívnejšie a mal z nich prospech čo najväčší počet žiakov a učiteľov.
- Projekty na čerpanie eurofondov by nemali byť zamerané len na IKT. Treba podporovať aj ďalšie inovatívne metódy, šport, ekológiu a komunitu školy.
- Znížiť výdavky na manažovanie projektov, na personálne zabezpečenie, prenájom priestorov, hotelové služby a celkovo nepriame výdavky. Komerčné prenájmy nahradiť prenájomom v školách. Projekty nastaviť tak, aby väčšina financií smerovala do škôl a nie do firiem a obslužných činností.
- Chod rozpočtových organizácii ministerstva školstva by nemal byť financovaný z eurofondov.
- Projekty na čerpanie eurofondov by mali mať jasne merateľné výstupy pre rozvoj školstva a mali by byť súčasťou širších ucelených celoplošných systémových opatrení s jasnou víziou ich pokračovania a udržateľnosti.

3. Oblasť vzdelávacieho procesu a podpory učiteľov

- Legislatívne vymedziť právnu zodpovednosť učiteľa (v súčasnosti je zodpovedný takmer za všetko).
- Vypracovať celý systém benefitov na zatraktívnenie učiteľskej profesie aj s ohľadom na psychickú, fyzickú a zdravotnú náročnosť.
- Znížiť pedagogický úväzok vychovávateľa z terajších 27 hodín na 25 hodín, opäť zaviesť maximálny počet detí v oddelení ŠKD na 25, uznať pedagógom ŠKD príplatok za triednictvo, zjednotiť pedagogickú dokumentáciu a ďalšiu dokumentáciu ŠKD, zaviesť legislatívne povinnosť riaditeľovi školy vymenovať vedúceho vychovávateľa ŠKD už pri 3 oddeleniach.
- V materských školách znížiť maximálny počet detí na triedu v každej vekovej skupine.
- Zaviesť inštitút vylúčenia žiaka zo školy na určitú dobu pri závažnom alebo opakovanom porušovaní školského poriadku s povinnosťou rodiča dohliadať na dieťa s prerušením práce.
- Nerobiť zásahy v štátnom vzdelávacom programe bez overenia a pilotovania na vzorke škôl. Zmeny sa môžu zaviesť až po pripomienkovaní učiteľmi z praxe a preškolení učiteľov.
- Navýšiť rozsah praxe absolventov pedagogických odborov vysokých škôl.

- Zabezpečiť kvalitné učebnice v súlade s aktuálnym ŠVP a dať školám možnosť výberu učebníc.
- Zabezpečiť rýchly internet všetkým školám a techniku zodpovedajúcu 21. storočiu.

4. Oblasť vzdelávania učiteľov

- V roku 2016 prijať novelu zákona č. 317/2009, ktorou by sa opätovne zaviedla možnosť získavať kredity overením kompetencií, zrušila sedemročná obmedzená platnosť kreditov, obnovila možnosť získavať kredity za rozširujúce štúdium, štúdium v zahraničí a tvorivé aktivity.
- Komplexne prehodnotiť systém kontinuálneho vzdelávania (s prihliadnutím na analýzu súčasného stavu a najlepšej praxe v zahraničí), vytvoriť nový systém vzdelávania za účasti stavovských a profesijných organizácií pôsobiacich v školstve.
- Uskutočniť racionalizáciu siete štátnych poskytovateľov akreditovaných vzdelávaní tak, aby sa systém sprehľadnil a sfunkčnil, aby jeho jediným cieľom bolo zvýšiť kvalitu školstva. Zapojiť do systému KV vo väčšej miere vysoké školy.
- Nastaviť financovanie vzdelávania tak, aby sa pedagóg (škola) mohli slobodne rozhodovať o tom, aké formy vzdelávania absolvujú (bez ohľadu na poskytovateľa, napr. vo forme uplatniteľného „poukazu na vzdelávanie“). Umožniť pedagogickým a odborným zamestnancom čerpať dlhšie platené voľno na absolvovanie vzdelávania raz za 5 – 8 rokov.
- Vytvoriť kariérovú pozíciu učiteľa špecialistu, ktorý by bol garantom vzdelávania na školách.

5. Oblasť riadenia škôl

- Zmeniť zákon 596/2003 – zrušiť právo veta zriaďovateľa pri voľbe riaditeľa, sfunkčniť rady škôl rozšírením ich právomocí a kompetencií, posilniť zastúpenie pedagogických zamestnancov v rade školy, zvýšiť kompetencie a zodpovednosť rady školy.
- Obmedziť počet funkčných období riaditeľov na dve, pri treťom období požadovať schválenie 2/3 väčšinou rady školy.
- Uskutočniť audit efektívnosti priamo riadených organizácií MŠVVaŠ (MPC, ŠPU, ŠIOV a iných) – zrušenie, minimalizácia, zefektívnenie činnosti. Zrušenie štátnej školskej inšpekcie, jej ponechanie len pre prípadné riešenie sťažností a kontrolu dodržiavania legislatívy vedeniami škôl a na prieskumy vzdelávania.

6. Oblasť odstránenia nadmernej byrokratickej záťaže

- Trváme na zavedení ďalších debyrokratických opatrení v súlade s návrhmi komisie a na časovom harmonograme, v akom sa tieto opatrenia budú zavádzať do praxe.
- Zlepšiť debyrokratickú osvetu ministerstva (potreba informovať vedenie škôl a učiteľov o debyrokratických zmenách vo všetkých druhoch škôl – ZŠ, SŠ, MŠ).
- Požadujeme väčšiu podporu elektronizácii (zrušenie povinnosti tlačiť triednu knihu a ďalšie dokumenty netrvalej upotrebitelnosti).

7. Oblasť špeciálneho školstva

- Nerušiť špeciálne školy ako celok, zamerať sa skôr na kvalitnú diagnostiku dieťaťa pred vstupom do školy.
- Akútne vytvoriť nové učebnice pre všetky ročníky A a B variantu.
- Zabezpečiť školského psychológa a asistentov do každej školy.
- Zriadiť odbornú skupinu na kontrolu CPPPaP a preraďovanie detí (napríklad rediagnostika iným psychológom - školským po určitom časovom období).
- Dať zo zákona právomoc diagnostickým centrám, aby bolo v ich právomoci na základe odbornej a dlhodobej diagnostiky preradiť dieťa do ŠZŠ a naopak (v prípade omylu CPPPaP alebo rediagnostiky) a diagnostikovať špecifické poruchy učenia.
- Zabezpečiť odborné a kvalitné kontinuálne vzdelávania špeciálnym pedagógom – učiteľom a vychovávateľom.
- Vybaviť školy špeciálnymi edukačnými inovatívnymi pomôckami.
- Školských špeciálnych pedagógov zaradiť medzi pedagogických zamestnancov.

8. Oblasť mobbingu, bossingu v školskom prostredí

- Zvyšovať právne povedomie PZ a OZ ako prevenciu mobbingu/bossingu napr. prostredníctvom ponuky školení, kontinuálneho vzdelávania, vzdelávať aj ďalších zamestnancov v školstve – manažment školy, zamestnancov odborov školstva okresných úradov v sídle kraja, VÚC a obcí.
- **Transformovať Odbor ochrany práv v regionálnom školstve na Úrad verejného ochrancu práv (tzv. školského ombudsmana) s pôsobnosťou podľa Zákona o verejnom ochrancovi práv 564/2001 rozšíreného o možnosť riešenia špecifických problémov v školstve.**
- Doplniť článok o ochrane práv pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov do Zákona o pedagogických a odborných zamestnancoch.

Záver:

Požiadavky predložené v tomto dokumente vyplývajú z našej dlhodobej agendy, preto dúfame, že sa v čo najväčšom rozsahu objavia vo finálnej podobe programového vyhlásenia vlády SR. Žiadame, aby programové vyhlásenie obsahovalo konkrétne záväzky tak, aby bolo možné hodnotiť ich plnenie v určenom časovom pláne. Naše požiadavky sme ochotní podrobnejšie rozpracovať a vysvetliť, sme pripravení k odbornej spolupráci pri vytváraní *Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania*.